

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Greco-Catolică
1.3 Departamentul	Departamentul Blaj
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie pastorală în comunitățile ecleziale (la Blaj) Diplomă de Master

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	KMR0092 <i>Biserica Particulară: structuri și misiune</i>						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. dr. Cristian Barta						
2.3 Titularul activităților de seminar	Prof. dr. Cristian Barta						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					66
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					43
Tutoriat					3
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		144			
3.8 Total ore pe semestru		200			
3.9 Numărul de credite		8			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Nu este cazul
4.2 de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența la prelegeri
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Prezența și intervențiile la seminar, preluarea temei de seminar, elaborarea și susținerea seminarului, predarea la timpul stabilit

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	În urma studierii acestei discipline, studentul trebuie să poată: • Să-și însușească, să cunoască, să înțeleagă și să utilizeze principiile, mijloacele, metodele, procedeele și conceptele-limbajul-terminologia specifice acestui curs; • Să dezvolte o reflecție critică și constructivă în interiorul domeniului; • Să cunoască evoluția ecleziologiei catolice în teologia Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică.
Competențe transversale	• Să poată integra competențele profesionale dobândite în urma cursului cu elementele specifice celorlalte discipline sau chiar domenii de studii, în virtutea interdisciplinarității; • Să poată dialoga cu teologi ai altor confesiuni creștine pe tema naturii și misiunii Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică.. • Să se angajeze în misiunea Bisericii Catolice.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Cunoașterea naturii și a misiunii Bisericii particulare, cu accent pe realitatea Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică.
7.2 Obiectivele specifice	• Cursul aprofundează una dintre temele redescoperite la Conciliul Vatican al II-lea și anume, Biserica Particulară sau Locală. Această temă a rămas însă mereu vie în conștiința teologilor greco-catolici români. • Prin urmare, cursul debutează prin prezentarea fundamentelor biblice, patristice și magisteriale ale Bisericii Particulare, punând apoi accentul pe situația Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, în mod deosebit pe dimensiunea sa sinodală. • În continuare, studentul va fi ajutat să înțeleagă misiunea pastorală a diferitelor categorii de membrii ai Bisericii (episcopi, preoți, diaconi, persoane consacrate și laici), rolul și importanța structurilor pastorale ale Bisericii Particulare (parohie, consiliu pastoral eparhial și parohial). • În partea finală a cursului va scoate în evidență orizontul misionar, social-politic și ecumenic al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații. Bibliografie
CURS 1. Natura Bisericii Particulare din perspectivă biblico-patristică și magisterială.	Prelegere / expunere, prezentare, explicații, exemplificări.	Bibliografie: Montan, 2001. Bisoc, 2002, pp. 65-78; Barta, 2016.
CURS 2. Elementele constitutive ale Particulare. Coresponsabilitate și slujire.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Buzalic, 2005, pp. 251-279; Bleiziffer, 2001, pp. 63-73; Ratzinger, 2005, pp. 52-57; Barta, 2016.
CURS 3. Biserica Universală și Biserica Particulară.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Buzalic, 2005, pp. 289-306; Ioan Paul al II-lea, 2003, 21-46; Ratzinger, 2005, pp. 57-70; Barta, 2013.
CURS 4. Autoritate, comuniune și sinodalitate. Organizarea Sinodală a Bisericii	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: <i>Statutul Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma</i> ; Salachas, 1993,

Arhiepiscopale Majore.	i	pp. 127-196; Idem, 1997, pp. 53-64; Barta, 2016.
CURS 5. Ministerul pastoral al Episcopului.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Conciliul Vatican II, <i>Christus Dominus</i> , nr. 1-36; Salachas, 1993, pp. 231-235; Idem, 1997, pp. 93-117; Poupard, 2008, pp. 41-46; Barta, 2016.
CURS 6. Ministerul pastoral al preoților și al diaconilor.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Conciliul Vatican II, <i>Presbyterorum ordinis</i> , nr. 1-11; Ioan Paul al II-lea, 2000, nr. 11-41; Congregația pentru Cler, 2000, pp. 61-78; Poupard, 2008, pp. 47-54; Barta, 2016.
CURS 7. Ministerul pastoral al persoanelor consacrate.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Conciliul Vatican II, <i>Perfectae Caritatis</i> , nr. 1-11; Ioan Paul al II-lea, 1997, nr. 72-99; Poupard, 2008, pp. 55-62; Barta, 2016.
CURS 8. Rolul laicului în misiunea Bisericii	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Conciliul Vatican II, <i>Apostolicam Actuositatem</i> , nr. 1-33; Buzalic, 2005, pp. 142-145; Salachas, 1993, pp. 289-314; Poupard, 2008, pp. 63-72; Barta, 2016.
CURS 9. Comisia Sinodală Pastorală a Române Unite cu Roma, Greco-Catolică		Bibliografie: <i>Statutul Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma</i> ; Salachas, 1993; Barta, 2016.
CURS 10. Consiliul pastoral eparhial și parohial.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Salachas, 1993, pp. 242-243; Bisoc, 2002, pp. 86-90; Barta, 2016.
CURS 11. Parohia. Necesitate, evoluție istorică și context actual (în România și în diasporă).	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Bisoc, 2002, pp. 31-42; Salachas, 1993, pp. 244-248; Barta, 2016.
CURS 12. Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică și pastorația culturii.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Consiliul Pontifical pentru Cultură, 1999, nr. 1-39; Barta, 2016.
CURS 13. Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică și comunitatea politică.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: Congregația pentru Doctrina Credinței, 2004, nr. 1-9. <i>Compendiul Doctrinei Sociale a Bisericii</i> , 2007, pp. 234-265; Ioan Paul al II-lea, 2003, nr. 1-22, 106-125; Poupard, 2008, pp. 93-112; Barta, 2013.
CURS 14. Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică în slujba unității Bisericii.	Prelegere, exemplificări	Bibliografie: <i>Unitatis redintegratio</i> , nr. 1-24; Buzalic, 2005; Barta, 2007; Barta, 2016.

Bibliografie

Barta Cristian, *Coordonatele actuale ale raporturilor dintre Biserica Română Unită cu Roma și politică*, în *Studia Politica*, Universitatea București, vol. VII, nr. 3/2007, pp. 713-720.

Barta Cristian, *Biserica particulară: structuri și misiune*, note de curs *ad usum internum*, Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Blaj, 2022.

Buzalic Alexandru, *EKKLESIA. Din problematica ecleziologiei contemporane*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2005.

Bleiziffer William, *Termenul ecleziastic de Biserică sui iuris*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Catholica*, an. XLVI, 2/2001, pp. 63-73.

Bisoc Alois, *Parohia, comunitate de credință, speranță și iubire creștină*, Ed. Sapientia, Iași, 2002.

Bișoc Alois, *Introducere în teologia pastorală*, Ed. Sapientia, Iași, 2002.

Bârlea Octavian, *Biserica Română Unită și ecumenismul Corifeilor Renașterii culturale*, în "Perspective", anul V, 3-4/1983.

Codul Canoanelor Bisericilor Orientale, trad. de Vasile Muntean, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001.

Compendiul Doctrinei Sociale a Bisericii, trad. Isidor Mărtincă, Ed. Universității din București,

București, 2007.

Conciliul Ecumenic Vatican II: Constituții, decrete, declarații, trad. Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București, Editat de «Kirche in Not», Nyireghaza, 1990.

Congregația pentru Doctrina Credinței, *Notă doctrinară privino unele chestiuni referitoare la angajamentul și comportamentul catolicilor în viața politică*, Ed. Presa Bună, Iași, 2004.

Consiliul Pontifical pentru Cultură, *Pentru o pastorală a culturii*, trad. de Anton Iștoc, Ed. Presa Bună, Iași, 1999.

Ioan Paul al II-lea, *Îndemnul Apostolic postsinodal Vita Consecrata*, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, 1996.

Ioan Paul al II-lea, *Esortazione Apostolica Post-Sinodale Ecclesia in Europa*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2003.

Ioan Paul al II-lea, *Ecclesia de Eucharistia*, Ed. Paoline, Milano, 2003.

Poupard Paul, *Conciliul Vatican II*, trad. Aurelian Băcilă, editor Silviu Hodiș, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2008.

Salachas, Dimitrios, *Istituzioni di diritto canonico delle Chiese Cattoliche Orientali*, Ed. Dehoniane, Bologna, 1993.

Statutul Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, Blaj, 2006.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații. Bibliografie
S. 1: Prezentarea temelor, a modului de desfășurare și a metodologiei seminarului de <i>Ecleziologie</i> . Indicarea principalelor repere bibliografice pentru fiecare temă.	Prezentare, explicații, dezbateri.	Studentul se documentează și lucrează independent
Tema 1: Ecleziologie euharistică și primat papal.	Prezentare, lectură și dezbateri	Bibliografie: Ioan Paul al II-lea, 2003.
Tema 2: Autoritate și sinodalitate în dialogul dintre Biserica Romano-Catolică și Bisericile Ortodoxe.		Bibliografie: Comisia Mixtă Internațională pentru Dialogul teologic dintre Biserica Catolică Romană și Biserica Ortodoxă, 2007.
Tema 3: Dimensiuni identitar-eceziologice ale Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolice.	Prezentare, lectură și dezbateri	Bibliografie: Barta, 2003; Buzalic, 2005.
Tema 4: Semnificația conceptului conciliar de <i>biserici surori</i> în interpretarea Magisteriului actual.	Prezentare, lectură și dezbateri	Bibliografie: Congregația pentru Doctrina Credinței, <i>Răspunsuri la unele întrebări privind anumite aspecte ale doctrinei Bisericii</i> , Roma, 2007.
Tema 5: Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, în fața provocărilor noii evanghelizări.	Prezentare, lectură și dezbateri	Bibliografie: Congregația pentru Doctrina Credinței, <i>Notă doctrinară despre câteva aspecte ale evanghelizării</i> , Roma, 3 decembrie 2007;
Tema 6: Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, în fața pastorației prin mass-media.	Prezentare, lectură și dezbateri	Bibliografie: Consiliul Pontifical pentru Comunicații Sociale, <i>Biserica și internetul</i> , Roma, 2002.
Tema 7: Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică și pastorația în diasporă.	Prezentare, lectură și dezbateri	Bibliografie: <i>Codex Canonum Orientalium Ecclesiarum</i> ; Pontificio Consiglio della Pastorale per i migranti e gli itineranti, <i>Istruzione „Erga migrantes caritas Christi</i> , Roma, 2004.
Tema 8: Pastorația Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică în cadrul pelerinajelor.	Prezentare, lectură și dezbateri	Bibliografie: http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/migrants/pom2005_97/rc_pc_migrants_pom97_pellegrinag-marchetto.html ; Dan Florian Popescu, <i>Pelerinajul ca instrument eficient al misionarismului catolic</i> , Lucrare de licență

		susținută la Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Cluj-Napoca, 2005, pp. 65-121.
Tema 9. Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică și pastorația romilor	Prezentare, lectură și dezbateri	Bibliografie: http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/migrants/pom2006_100-suppl/rc_pc_migrants_pom100-suppl_orientamenti-it
<u>Bibliografie</u> Barta Cristian, <i>Tradiție și dogmă</i> , Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003. Comisia Teologică Internațională, <i>Memorie și reconciliere. Biserica și greșelile din trecut</i> , trad. de Anton Iștoc, Ed. Presa Bună, Iași, 2000. Congregația pentru Doctrina Credinței, <i>Răspunsuri la unele întrebări privind anumite aspecte ale doctrinei Bisericii</i> , Roma, 29 iunie 2007. Congregația pentru Doctrina Credinței, <i>Notă doctrinară despre câteva aspecte ale evanghelizării</i> , Roma, 3 decembrie 2007. Ioan Paul al II-lea, <i>Ecclesia in Europa</i> , trad. de Cristina Grigore, Ed. Presa Bună, Iași, 2003. Ioan Paul al II-lea, <i>Ecclesia de Eucharistia</i> , ediția a II-a, Ed. Paoline, Milano, 2003.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile disciplinei sunt coroborate cu așteptările comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul programului.   - Conținuturile disciplinei răspund exigențelor parohiei, fișei postului de muncă din domeniul bisericesc, educativ, caritativ, catehetic sau formativ și voluntariat.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însușirea conținuturilor	Examen scris final	70 %
	Subiectele pentru examen vor fi alese din cadrul tematicii prezentate la curs.	Examenul scris va dura 2 ore.	
10.5 Seminar/ laborator	Participarea activă la dezbateri.	Evaluarea participării active la dezbateri.	30 %
	Pentru a fi luată în considerare nota de la seminar este necesară obținerea notei de trecere la examenul scris final de la sfârșit de semestru.		
10.6 Standard minim de performanță			
- Însușirea materialului de învățat. - Probarea dezvoltării competențelor specifice acumulate (profesionale, transversale). - Finalizarea lucrării de seminar. - Obținerea a minimum nota 5 (atât la evaluare examenului scris, cât și la evaluarea activității în cadrul orelor de seminar)			

Data completării

28.04.2023

Semnătura titularului de curs

Prof. univ. dr. pr. Cristian BARTA

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

29.04.2023

Semnătura directorului de departament